

Bendrosios kompetencijos teismai - Vengrija

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [hu](#).

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie bendrosios kompetencijos teismų organizacinę struktūrą Vengrijoje.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Jurisdikcija nagrinėti civilines bylas

Pirmosios instancijos teismai

Apygardos teismai ir bendrieji teismai

Visos bylos, įstatymais nepriskirtos bendrųjų teismų kompetencijai, patenka į **apygardos teismų (járásbíróságok)** jurisdikciją.

Bendrųjų teismų (**törvényszékek**) kaip pirmosios instancijos teismų jurisdikcijai priklauso:

- bylos, iškeltos pagal nuosavybės teisę, kai reikalaujama suma viršija 30 mln. HUF (apie 106 000 EUR), išskyrus atvejus, kai byla teisme iškeliama kartu pateikiant ištuokos prašymą;
- bylos, susijusios su autoriaus ir gretutinėmis teisėmis bei pramoninių patentų apsauga;
- bylos, susijusios su reikalavimais atlyginti žalą, kuri atsirado, asmenims, veikiančioms pagal savo viešąją administracinę kompetenciją, atliekant oficialiąsias funkcijas;
- bylos, susijusios su prekių pervežimo ir ekspedijavimo tarptautiniais susitarimais;
- bylos dėl civilinių teisių užtikrinimo, iškeltos pažeidus moralines teises, įskaitant ieškinius dėl šiais pažeidimais padarytos žalos atlyginimo, kurie pareiškiami pradėdant tokią bylą ar ją nagrinėjant;
- bylos, susijusios su vertybiniais popieriais;
- bylos dėl šmeižto;
- tam tikros įstatyme numatytos bylos pagal įmonių teisę:
  1. bylos dėl teismo sprendimo, kuriuo patenkintas įregistravimo prašymas, panaikinimo;
  2. bylos dėl asociacijų steigimo dokumentų arba įstatų pripažinimo egzistuojančiais, negaliojančiais arba galiojančiais;
  3. bylos dėl teismo verslo asociacijų sprendimų peržiūrėjimo;
  4. bylos tarp narių (buvusių narių) ir verslo asociacijų, taip pat narių (buvusių narių) tarpusavio bylos dėl narystės;
  5. bylos, susijusios su kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimu;
  6. bylos, susiję su taisyklių, kuriomis nustatoma narių, turinčių ribotos atsakomybės akcijų, atsakomybė, pakeitimo;
- tam tikros bylos, susijusios su įregistruotomis asociacijomis, kurios nėra laikomos verslo asociacijoms:
  1. bylos, kurias tokioms asociacijoms išskėlė jų teisinę priežiūrą vykdanči institucija;
  2. bylos tarp narių (buvusių narių) ir verslo asociacijų, taip pat narių (buvusių narių) tarpusavio bylos dėl narystės
- bylos dėl finansavimo sutarčių, pasirašytų su sveikatos apsaugos paslaugų teikėjais;
- bylos dėl faktų nustatymo, kai bylos dalyko vertė viršija pirmiau nurodytą sumą;
- bylos dėl nesąžiningų sutarties sąlygų;
- bylos dėl žalos atlyginimo, iškeltos atsižvelgiant į šalies teisę į teisingą ir greitą bylos nagrinėjimą;

- bylos, bendrųjų teismų jurisdikcijai priskirtos įstatymais.
- Jei vienas iš ieškovų priklauso bendrojo teismo jurisdikcijai, bylą nagrinėja šis teismas.

Antrosios instancijos teismai

Bendrieji teismai (törvényszékek): bylos, kurias pirmąja instancija nagrinėja apygardos teismai, taip pat administracinių ir darbo bylų teismų išnagrinėtos bylos.

Regiono apeliaciniai teismai (főelőbíróság): bylos, kurias pirmąja instancija nagrinėja bendrieji teismai.

Kurija (Kúria): bylos, jai perduotos regiono apeliacinių teismų. Taip pat bylos, kurias pirmąja instancija išnagrinėjo bendrieji teismai, ir kai šalys, kurioms yra teisiškai atstovaujama, bendrai pateikia prašymą, kad jų bylą nagrinėtų Kurija, tačiau tik tuo atveju, kai ieškinys grindžiamas materialinės teisės pažeidimu. Jeigu byla susijusi su nuosavybės teise, prašymą Kurijai galima teikti tik tuo atveju, kai ginčytina suma viršija 500 000 HUF (maždaug 1840 EUR).

Kurija priima sprendimus dėl prašymų peržiūrėti galutinį sprendimą.

Teismų sudėtis

Pirmosios instancijos teismą paprastai sudaro **vienas teisėjas**, tačiau tam tikrais įstatymais apibrėžtas bylas nagrinėja teismas, kurį sudaro vienas profesionalus teisėjas ir **du teismo asesorai**. Teismo procese asesorai turi tokias pat teises ir pareigas kaip profesionalus teisėjas. Vis dėlto nagrinėti bylas, kai teismą sudaro vienas teisėjas, ir pirmininkauti kolegijai gali tik profesionalūs teisėjai.

Antrosios instancijos teismus, bendruosius teismus ir regionų apeliacinius teismus) sudaro **trijų profesionalių teisėjų kolegija**.

Teisminės peržiūros procese **Kurijoje** posėdžiauja **trys** (arba, tam tikrais atvejais, kai byla ypač sudėtinga, penki) **profesionalūs teisėjai**.

Teismo jurisdikcija

Bendroji jurisdikcija. Paprastai, jei kitam teismui nepriskirta išimtinė kompetencija, bylą nagrinėti kompetentingas atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos teismas. Įstatymais nustatytos papildomos jurisdikcijos nustatymo taisyklės (pvz., jei nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma, jurisdikcija nustatoma pagal atsakovo tuometinę gyvenamąją vietą).

Be bendrosios jurisdikcijos, įstatymuose taip pat numatyta kitais pagrindais nustatoma jurisdikcija (alternatyvioji ar išimtinė jurisdikcija).

Alternatyvioji jurisdikcija reiškia, kad, nesant nustatytos išimtinės jurisdikcijos, ieškovas gali pareikšti ieškinį ne bendrosios jurisdikcijos, o pasirinktame kitame įstatymuose numatytame teisme (pvz., vaiko globos byla gali būti keliami vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos teisme, žalos atlyginimo byla – žalos padarymo vietos teisme ir pan.).

Išimtinė jurisdikcija reiškia, kad ieškinį galima pareikšti tik viename konkrečiame teisme.

Jurisdikcija nagrinėti baudžiamąsias bylas

Pirmosios instancijos teismai

Paprastai **apygardos teismai** turi jurisdikciją nagrinėti **baudžiamąsias bylas**.

Vis dėlto **bendrieji teismai** gali nagrinėti baudžiamąsias bylas dėl:

- nusikaltimų, už kuriuos pagal įstatymus baudžiama iki 15 metų laisvės atėmimo bausme arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos;
- nusikaltimų prieš valstybę (Baudžiamojo kodekso X skirsnis);
- nusikaltimų žmogiškumui (Baudžiamojo kodekso XI skirsnis);
- pasikėsino nužudyti, neatsargaus gyvybės atėmimo (Baudžiamojo kodekso 166 straipsnio 3 ir 4 dalys), nužudymo labai susijaudinus (Baudžiamojo kodekso 167 straipsnis), fizinio sužalojimo, sukeliančio rimtą pavojų gyvybei (arba mirtį) (Baudžiamojo kodekso 170 straipsnio 6 ir 7 dalių trečias punktas), pagrobimo (Baudžiamojo kodekso 175/A straipsnis), prekybos žmonėmis (Baudžiamojo kodekso, nusikaltimų, susijusių su medicinos intervencija, klinikiniais tyrimais ir teise apsispręsti dėl gydymo (Baudžiamojo kodekso XII skyriaus II antraštinė dalis);

- e) nusikaltimų, susijusių su rinkimų, referendumų ir pilietinių iniciatyvų tvarkos pažeidimu (Baudžiamojo kodekso 211 straipsnis), netinkamu riboto naudojimo informacijos panaudojimu (Baudžiamojo kodekso XV skyriaus III antraštinė dalis), piktnaudžiavimu tarnybine padėtimi (Baudžiamojo kodekso XV skyriaus IV antraštinė dalis), smurto veiksmais prieš asmenį, kuriam skirta tarptautinė apsauga (Baudžiamojo kodekso 232 straipsnis), riaušėmis įkalinimo įstaigose (Baudžiamojo kodekso 246 straipsnis), kliudymu vykdyti teisingumą tarptautiniame teisme (Baudžiamojo kodekso 294/B straipsnis), nusikaltimų visuomeniniam (tarptautiniam) teisingumui (Baudžiamojo kodekso XV skyriaus VII ir VIII antraštinės dalys);
- f) teroro aktų (Baudžiamojo kodekso 261 straipsnis), tarptautinių ekonominių apribojimų pažeidimų (Baudžiamojo kodekso 261 /A straipsnis), orlaivių ir geležinkelio transporto priemonių, laivų ir didelės pervežamosios galios kelių transporto priemonių, tinkamų didelio masto prekių pervežimui, užgrobimo (Baudžiamojo kodekso 262 straipsnis), dalyvavimo nusikalstamoje organizacijoje (Baudžiamojo kodekso 263/C straipsnis);
- g) karinių produktų ir paslaugų, taip pat dvejojo naudojimo produktų neteisėto panaudojimo (Baudžiamojo kodekso 263 /B straipsnis), sandorių pasinaudojant konfidencialia informacija (Baudžiamojo kodekso 229/A straipsnis), su kapitalo investicijomis susijusio sukčiavimo (Baudžiamojo kodekso 299/B straipsnis), piramidinių sistemų rengimo (Baudžiamojo kodekso 299 /C straipsnis), pinigų plovimo (Baudžiamojo kodekso 303 straipsnis);
- h) pavojaus visuomenei sukėlimo, dėl kurio padaryta didelė arba labai didelė finansinė žala (Baudžiamojo kodekso 259 straipsnio 2 dalies b punktas), trukdymo teikti viešąsias paslaugas, dėl kurio padaryta didelė arba labai didelė finansinė žala (Baudžiamojo kodekso 260 straipsnio 3 ir 4 dalys), nusikaltimų, nukreiptų į kompiuterines sistemas ir duomenis, dėl kurių padaroma didelė arba labai didelė žala (Baudžiamojo kodekso 300/C straipsnio 4 dalies b ir c punktai), mokestinio sukčiavimo, dėl kurio prarandamos didelės pajamos (Baudžiamojo kodekso 310 straipsnio 4 dalis), mokestinio sukčiavimo darbo santykių srityje (Baudžiamojo kodekso 310/A straipsnio 4 dalis), piktnaudžiavimo akcizo mokesčiais (Baudžiamojo kodekso 311 straipsnio 4 ir 5 dalys), didelės arba labai didelės vertės prekių, apmokestinamų akcizo mokesčiu, priėmimo (Baudžiamojo kodekso 311 /A straipsnio 3 dalies a punktas ir 311/A straipsnio 4 dalis), kontrabandos, dėl kurios negaunama daug arba labai daug pajamų iš mokesčių (Baudžiamojo kodekso 312 straipsnio 4 dalies a punktas), piktnaudžiavimo grynųjų pinigų pakaitalais, dėl kurio padaroma didelė arba labai didelė žala (Baudžiamojo kodekso 313/C straipsnio 5 dalies a punktas ir 313/C straipsnio 6 dalis), didelės arba labai didelės vertės objektų vagystės (Baudžiamojo kodekso 316 straipsnio 6 dalies a punktas ir 316 straipsnio 7 dalis) ir išėikvojimo (Baudžiamojo kodekso 317 straipsnio 6 dalies a punktas ir 317 straipsnio 7 dalis), didelę arba labai sunkią žalą sukeliančio sukčiavimo (Baudžiamojo kodekso 318 straipsnio 6 dalies a punktas ir 318 straipsnio 7 dalis), netinkamo lėšų panaudojimo, dėl kurio patiriami dideli arba labai dideli finansiniai nuostoliai (Baudžiamojo kodekso 319 straipsnio 3 dalies c ir d punktai), aplaidaus lėšų panaudojimo, dėl kurio patiriami dideli arba labai dideli finansiniai nuostoliai (Baudžiamojo kodekso 320 straipsnio 2 dalis), plėšimo (Baudžiamojo kodekso 321 straipsnio 4 dalies b punktas) ir grobstymo (Baudžiamojo kodekso 322 straipsnio 3 dalies a punktas), vandalizmo, dėl kurio padaroma didelė arba labai didelė žala (Baudžiamojo kodekso 324 straipsnio 5 dalis ir 324 straipsnio 6 dalis), didelės arba labai didelės vertės vogtų daiktų priėmimo (Baudžiamojo kodekso 326 straipsnio 5 dalies a punktas ir 326 straipsnio 6 dalis), autorinių ir gretutinių teisių pažeidimo, dėl kurio patiriami dideli arba labai dideli finansiniai nuostoliai (Baudžiamojo kodekso 329/A straipsnio 3 dalis) ir pramoninių patentų apsaugos teisių pažeidimo (Baudžiamojo kodekso 329/D straipsnio 3 dalis);
- i) karo nusikaltimų, kuriems taikytina karo teisė;
- j) komunistinio režimo nusikaltimų ir nusikaltimų, kuriems pagal tarptautinę teisę netaikoma senatis, kurie apibrėžti įstatyme dėl baudžiamosios atsakomybės už nusikaltimus žmoniškumui, senaties netaikymo ir baudžiamojo persekiojimo už nusikaltimus komunistinio režimo diktatūros metais.

Teismo jurisdikcija paprastai nustatoma pagal teritoriją, kurioje **padarytas nusikaltimas**.

Jeigu įtariamai nusikaltimai patenka į kelių teismų jurisdikciją, byla priskiriama **bendrojo teismo** kompetencijai.

Antrosios instancijos teismai

Bendrieji teismai: bylos, kurias pirmąja instancija nagrinėja apygardos teismas.

Regionų apeliaciniai teismai: bylos, kurias pirmąja instancija nagrinėja bendrasis teismas.

Kurija: bylos, kurios priklauso regiono apeliacinio teismo jurisdikcijai, kai yra galimybė apskųsti tokį sprendimą.

Trečiosios instancijos teismai

Regionų apeliaciniai teismai: bylos, kurias antrąja instancija nagrinėja bendrasis teismas.

Kurija: bylos, kurias antrąja instancija nagrinėja regiono apeliacinis teismas.

Teismų sudėtis

Jeigu už nagrinėjamą nusikaltimą baudžiama laisvės atėmimu ne mažiau kaip aštuoneriems metams, **apygardos teismas** posėdžiauja kolegijoje, kurią sudaro vienas profesionalus teisėjas ir du teismo asesoriai. Kitais atvejais teisėjas sprendimą priima vienas.

Bendrasis teismas pirmąją instanciją bylas taip pat nagrinėja kolegijoje, kurią sudaro vienas profesionalus teisėjas ir du asesoriai.

Antrosios arba trečiosios instancijos teismai posėdžiauja kolegijose, kurias sudaro trys profesionalūs teisėjai. Kurią posėdžiauja kolegijose, kurias sudaro trys arba penki profesionalūs teisėjai.

Susijusios nuorodos

 [Oficiali Vengrijos teismų svetainė](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 04/07/2016